

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN

A Győri Ítélőtábla, mint másodfokú bíróság a Győrött, 2009. május 28. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

í t é l e t e t :

A hivatali visszaélés büntette miatt I.r. vádlott és társa ellen indult büntetőügyben a Veszprém Megyei Bíróság 2008. november 11. napján kihirdetett 5.B.420/2008/12. számú ítéletét **megváltoztatja**, I.r. és II.r. vádlottat 1-1 rb társtettesként elkövetett hivatali visszaélés büntette miatt emelt vád alól felmenti.

A terhükre fennmaradó bűncselekmény miatt a halmazati büntetésre utalás mellőzésével I.r. és II.r. vádlottat személyenként egyaránt 250-250 (kettőszázötven-kettőszázötven) napi tétel pénzbüntetésre ítéli. A pénzbüntetés napi tételének összegét mindkét vádlott esetében 500-500 (ötszáz-ötszáz) Ft-ban állapítja meg. Az így kiszabott személyenként 125.000-125.000 (százhuszonötezer-százhuszonötezer) Ft pénzbüntetést meg nem fizetése esetén mindkét vádlott esetében 250-250 (kettőszázötven-kettőszázötven) napi fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

Egyebekben az első fokú bíróság ítéletét mindkét vádlott vonatkozásában helybenhagyja.

I n d o k o l á s :

A Veszprém Megyei Bíróság 5.B.420/2008/12. számú ítéletében bűnösnek mondta ki I.r. vádlottat 2 rb hivatali visszaélés büntetében, melyből 1 rb cselekményt társtettesként, 1 rb cselekményt pedig felbújtóként követett el (Btk.225.§), II.r. vádlottat 2 rb, részben társtettesként elkövetett hivatali visszaélés büntetében (Btk.225.§).

Ezért az I.r. és II.r. vádlottat halmazati büntetésül - egyaránt - 10 hónap, végrehajtásában 3 év próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetésre ítélte.

Az ítélet ellen a vádlottak és a védő felmentésért jelentettek be fellebbezést, az elsőfokon eljáró ügyész tudomásul vette a döntést.

Másodfokon a Győri Fellebbviteli Főügyészség Bf.335/2008/1-I. számú átiratában az ítélet helybenhagyását indítványozta a jogi indokolás korrekcióját, kiegészítését követően.

A vádlottak védője írásban is indokolta fellebbezését. Kifejtette, hogy az 1. tényállás iratellenes, és nem tartalmaz tényállásszerű cselekményt. A vádlottak védekezését indokolás nélkül elvetette, míg elfogadta **tanú3** vallomását, aminek alátámasztására - véleménye szerint - az RSZVSZ jelentésének kivonata sem alkalmas. A gépjármű megállítása jogszerűen történt, arra adat nem merült fel, hogy **tanú3** szabálysértést követett volna el. Az ítéleti tényállás 2. pontjával kapcsolatban a titkos információgyűjtés anyagának felhasználását törvénysértőnek nevezte, mivel a Be. 206/A.§ (1) bekezdés a./ és b./ pontjában foglalt törvényi feltételek nem teljesültek a vádlottak kapcsán a lefolytatott titkos információgyűjtés során beszerzett és felhasznált bizonyítékok tekintetében. Jelen ügyben védenccel szemben vesztegetés és sorozatban elkövetett hivatali visszaélés gyanúja miatt folyt adatgyűjtés, azonban vesztegetéssel meg sem gyanúsították őket, cselekményük pedig nem tekinthető sorozatban elkövetettnek. Másrészt a felhasználni kívánt információ megszerzését követően a titkos információgyűjtést végző szerv a feljelentési kötelezettségének nem tett eleget. Ezért elsődleges indítványa részben bűncselekmény, részben bizonyítottság hiányában felmentésre irányult, másodlagosan a büntetett előlethez fűződő hátrányok alóli előzetes mentesítést kért.

Az ítéletábró nyilvános ülésén megjelentek az érintettek. A vádlottak és a védő fellebbezéseiket fenntartották.

A védő perbeszédét a korábban benyújtott írásbeli beadványával egyezően terjesztette elő. Megalapozatlannak és iratellenesnek nevezte a tényállást, véleménye szerint az elsőfokú bíróság egyes adatokból téves következtetéseket vont le, és a bizonyítás során az eljárási szabályok is sérültek. Az 1. tényállásban írtak kapcsán hangsúlyozta, hogy a vádlottak nem végeztek sebességmérést, hatáskörüket nem lépték túl, jogszerű volt a gépjárművezető megállítása, feljelentés pedig nem történt. **tanú3** maga is korrektnek nevezte a rendőri intézkedést. A 2. tényállásnál más bizonyíték, mint a titkos információgyűjtés adatai nem állnak rendelkezésre, az pedig nem használható fel, mivel a törvényben meghatározott feltételek a bizonyítani kívánt bűncselekmény kapcsán nem állnak fenn, másrészt feljelentési kötelezettségének a hatóság nem tett haladéktalanul eleget. Mindkét vádlott vonatkozásában felmentést indítványozott. Másodlagos kérelme a büntetett előlethez fűződő hátrányok alóli mentesítésre irányult, amennyiben az ítéletábró az elsődleges kérelemnek nem adna helyt. II.r.vádlott tekintetében előadta, hogy miután fegyelmi úton eltávolították a

rendőrségről, a munkaügyi bíróság kimondta, hogy jogsértő volt a munkaviszony megszüntetése, és visszahelyezték eredeti beosztásába.

A fellebbviteli főügyészség képviselője az átirattal egyezően nyilatkozott. Megalapozottnak nevezte a tényállást, amelyet a megyei bíróság törvényes mérlegelő tevékenység eredményeként állapított meg. A vádlottak bűnössége bizonyítást nyert, a cselekmények minősítése helytálló, a büntetések arányosak. A jogi indokolás korrekciójával az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta.

Az ítélet tábla a Be. 348.§ (1) bekezdésének megfelelően bírálta felül a fellebbezéssel támadott ítéletet, az azt megelőző bírósági eljárással együtt, ennek eredményeként a felmentésre irányuló fellebbezéseket az 1. tényállási pont vonatkozásában alaposnak találta.

Az elsőfokú bíróság az eljárási szabályokat betartva, megfelelő körben folytatta le a bizonyítási eljárást, beszerezve a szükséges és lehetséges bizonyítékokat. Törvényesen járt el akkor is, amikor a titkos információgyűjtés eredményét a tárgyalás anyagává tette. A bizonyítási eszközöket felsorolta, és azok mérlegelésével megalapozott tényállást állapított meg, amely kiegészítésre nem szorul, az a Be. 351.§ (1) bekezdése értelmében a másodfokú felülbírálatnak is alapját képezte.

A 2. tényállási pont tekintetében helytállóan következtetett a megyei bíróság I.r. és II.r. vádlott bűnösségére, a cselekmény minősítése és az elkövetői alakzat megnevezése helytálló.

A II.r. vádlott szolgálata teljesítése során megállította és intézkedés alá vonta a segédmotoros kerékpárral közlekedő **tanú2-t**, aki nem rendelkezett érvényes felelősségbiztosítással. Ezután került sor arra a telefonbeszélgetésre I.r. és II.r. vádlott között, amelynek eredményeként, I.r. vádlott kérésére a II.r. vádlott a helyszínről intézkedés nélkül elengedte a segédmotor kerékpárost.

Az erről szóló tényállás hiánytalan, azt a megyei bíróság a bizonyítékok helyes értékelésével állapította meg. I.r. és II.r. vádlott egyaránt tagadták a terhükre rótt cselekményt, de a lehallgatási anyagot végül is nem vitatták. Az I.r. vádlott annyit fűzött hozzá, hogy nem komolyan beszéltek egymással ebben a tárgyban. A tanúként meghallgatott **tanú2** azt vallotta, hogy nem rendelkezik segédmotor kerékpárral. Ehhez képest az elsőfokú bíróság által részletezettek szerint a két vádlott telefonbeszélgetéséről készült lehallgatási anyag ellentétes tartalommal bír a vádlottak által előadottakhoz képest - a tárgyalás anyagává tett okirati bizonyítékkal együtt, amely a II.r. vádlott aznapi szolgálati beosztásáról szól -, és ez kétséget kizáróan bizonyítja a vádlottak jogellenes magatartását a váddal egyezően az ítélet tábla álláspontja szerint is.

II.r. vádlott tettesként, I.r. vádlott felbújtóként (Btk.21.§ (1) bekezdés) elkövette a Btk. 225.§-ban meghatározott hivatali visszaélés büntettét, mivel a tényállásban írtak szerint a II.r. vádlott az igazoltatott személy kapcsán hivatali kötelezettségét szándékosan megszegte, az intézkedés alá vont személyt előnyben részesítette társa rábírására azzal, hogy a szabálysértés felett szemet hunyt.

Ami a titkos információgyűjtés eredményének felhasználására vonatkozó védői felvetést illeti, a másodfokú bíróság a következőket emeli ki:

A rendelkezésre álló iratok alapján a megyei bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a lehallgatási jegyzőkönyvek törvényes bizonyítási eszközként az eljárásban értékelhetők.

Elsősorban vizsgálni kell, hogy az ügyben folytatott titkos információgyűjtés, és az eredményének értékelése megfelel-e az eljárási törvény rendelkezéseinek. E körben az ítéltábla - a megyei bíróság álláspontját osztva - úgy látta, hogy a lehallgatási anyag mindkét vádlott vonatkozásában törvényesen felhasználható.

A Be. 206/A.§ (2) bekezdése szerint, akivel szemben a bíróság bűnüldözési célból titkos információgyűjtést engedélyezett, az olyan bűncselekmény bizonyítására is felhasználható, amelyet az engedélyben nem jelöltek meg, a (3) bekezdés alapján pedig annak a bűncselekménynek a bizonyítására, amely miatt a titkos információgyűjtést a bíróság engedélyezte, a titkos információgyűjtés eredménye minden elkövetővel szemben felhasználható.

Ekként a titkos információgyűjtés eredményének felhasználása két oldalról meghatározott: egyrészt az engedélyben meghatározott bűncselekmény, másrészt pedig az érintett személy oldaláról.

Az érintett személy oldaláról ez azt jelenti, hogy a titkos információgyűjtés eredménye ezen személyt illetően - az általános feltételek megléte esetén - más bűncselekmény bizonyítására is felhasználható.

A bűncselekmény oldaláról közelítve a törvény lehetővé teszi a titkos információszerzés eredményének felhasználását minden elkövetővel szemben annak a cselekménynek a bizonyítására, amely miatt a bíróság a titkos információszerzést engedélyezte.

Ebből következik, hogy a bűnüldözési célból elrendelt titkos információgyűjtés eredménye a büntetőeljárásban felhasználható olyan bűncselekmény bizonyítása kapcsán, amit az engedélyben nem jelöltek meg; illetve a felhasználás lehetősége kiterjed az ilyen cselekmény összes, értelemszerűen nem csak az engedélyben megjelölt elkövetőjére. Ehhez az adatgyűjtésnek mindkét irányból meg kell felelnie az eljárási szabályoknak.

A titkos információk felhasználhatóságával kapcsolatos elsődleges törvényi feltétel megléte sem kétséges az ügyben.

A Legfelsőbb Bíróság Büntető Kollégiumának BK. 74. számú állásfoglalása részletezi azokat a szempontokat, amelyeket az eljáró bíróságnak a törvényben foglalt „haladéktalanul” kitétel megvalósulása körében figyelembe kell vennie (Be. 206/A.§ (1) bekezdésének b./ pont).

Rögzíti, hogy a titkos információgyűjtés eredményének büntetőeljárásban történő felhasználást illetően annak a feltételnek a teljesülése, hogy „a büntetőeljárásban felhasználni kívánt információ megszerzését követően a titkos információgyűjtést végző szerv feljelentési kötelezettségének haladéktalanul eleget tett”, a rendelkezésre álló adatok gondos mérlegelésével állapítható meg. A haladéktalanság az adott kérdésekben nem azonosítható az „azonnal” fogalommal, tehát azzal az időponttal, amikor a titkos információgyűjtést végrehajtó Nemzetbiztonsági Szakszolgálat az információkat tartalmazó adatokat az információgyűjtést végző szerv rendelkezésére bocsátotta.

A feljelentés megtétele azonban nem nyúlhat túl azon az időtartamon sem, ami az adatmennyiség terjedelmét, ügy jellegét, bonyolultságát, személyi összefüggéseit is figyelembe véve, szükséges annak a bűnüldözői megfontolásnak a kialakításához, hogy a beszerzett információk bűncselekménynek az elkövetésére utalnak - tekintettel a felhasználhatósággal szemben támasztott személyi követelményekre is -, és azok bíróság elé tárása a bűncselekmény bizonyíthatósága érdekében kívánatos.

A törvény pontosabban nem határozza meg ezt az időtartamot, minthogy ez az ügyek eltérő jellege, bonyolultsága, az adatmennyiség változó terjedelme miatt általános jelleggel nem is lehetséges. A Be. 171.§ (2) bekezdése szerint a feljelentéshez csatolni kell a bizonyítási eszközöket. A feljelentést az érdektelen adatok kiszűrését követően kell megtenni, amelyhez a releváns adathalmaz alapos elemzése is szükséges. A feljelentés iránti intézkedés érdekében fel kell tárni, hogy a beszerzett információk - a már rendelkezésre álló egyéb adatokkal összevetve - elégségesek-e az engedélyben feltüntetett, vagy a Be. 206/A.§ (2) bekezdése alkalmazásával figyelembe vehető egyéb bűncselekmény gyanújának megalapozására, illetve hogy mindez kapcsolatba hozható-e az engedélyben megjelölt, vagy a Be. 206/A.§ (3) bekezdésében írt további elkövetőkkel. Mindezek elemzésének a birtokában kerülhet a titkos információgyűjtést végző szerv abba a helyzetbe, hogy állást foglaljon a feljelentés megtételének szükségességéről.

Összegezve a haladéktalanság nem azonosítható az azonnaliság fogalmával, az ehhez szükséges megfontolás időtartamát számos tényező befolyásolja. A haladéktalanság

követelményének megtartottsága kérdésében - a bizonyítékként felhasználhatóság lehetőségéről - elsőként a nyomozási bíró, majd a perbíró foglal állást.

Jelen esetben - fentiekre tekintettel - a kérdéses időtartam nem tekinthető a haladéktalanság törvényi követelményébe ütközőnek, komoly értékelő munkát kellett elvégezni, indokolatlan késedelem nem érhető tetten, és nincs az ügyben olyan más körülmény sem, ami (az elkövetési magatartásuk teljes egybefonódására tekintettel) az I.r., II.r. vádlottak bármelyikére nézve a titkos információgyűjtés eredményének bizonyítékként való felhasználást korlátozná. Az eljáró szervek tevékenysége illeszkedik az eljárási szabályokban előírt határidőkhöz, és megfelelt a hatályos rendelkezéseknek is. Valóban nem egyértelmű, és nehezen értelmezhető a törvény szövegezése a határidőket tekintve, ezért kell a büntető eljárási törvényben írt egyéb határidőkhöz tartani, és ha nem állapítható meg mulasztás valamelyik szerv részéről, akkor nem lehet a haladéktalanság sérelméről sem beszélni. A haladéktalanság a védekezési jog oldaláról szintén garanciális szabályt jelent akként, hogy a célzott információ megszerzését, megszürését, elemzését követően az adatgyűjtő szerv céltalanul már ne végezhesen adatgyűjtést az engedélyezett kereteken túl, ez a megszorítás éppen a birtokába jutott adatok törvényes felhasználását jelenti.

Az 1. tényállási pont kapcsán is azt az álláspontot foglalta el a másodfokú bíróság, hogy megalapozott az ítéleti tényállás, az megfelel a feltárt bizonyítékok tartalmának. Azonban abból az elsőfokú bíróság téves jogi következtetést vont le a vádlottak bűnösségére.

A két vádlott tagadta, hogy bűncselekményt követtek volna el. **Tanú3** akként nyilatkozott, hogy őt gyorshajtás miatt állították meg, amit nem ismert el. Ugyanezt adta elő a cselekmény után az RSZVSZ jegyzőkönyv-kivonat tanúsága szerint: megállította két rendőr gyorshajtás miatt, de intézkedésre nem került sor. Az iratok között olyan adat nem található, hogy feljelentés készült volna az ügyben.

Az okirati bizonyítékok szerint szolgálatellátásra beosztásra került a vádbeli napon a két vádlott. I.r. és II.r. vádlottak elismerték, hogy mindketten sebességellenőrző szolgálatra voltak beosztva. I.r. vádlott járőrvezetőként azt nyilatkozta, hogy **tanú3** megállítása nem emlékszik, a II.r. vádlott pedig nem tett vallomást. A vádlottak vallomása, **tanú3** tanúvallomása, az RSZVSZ jegyzőkönyv-kivonata, szolgálati beosztás, mint okirati bizonyítékok alapján a megyei bíróság tényállásától eltérő tényállást megállapítani nem lehet, az kiegészítésre, pontosításra nem szorul a lehetséges és beszerzett, a tárgyalás anyagává tett bizonyítékok egybevetésével.

Az elsőfokú bíróságnak a bűnösségre vont következtetése azonban téves, nem felel meg az anyagi jogi szabályoknak. Amennyiben I.r. és II.r.vádlott 2007. július 21. napján szolgálatra voltak beosztva ...helységnev belterületén - a személyi és okirati bizonyítékok alapján erre egyértelmű következtetés vonható - akkor intézkedés alá

vonhatták az arra haladó gépjármű vezetőjét. A megállított **tanú3** szerint gyorsajtás merült fel, amit ő vitatott, majd további következmények nélkül folytathatta útját.

A hivatali visszaélés büntette szándékos, célzatos bűncselekmény. A másodfokú bíróság által megalapozottnak elfogadott tényállásból azonban a törvényi tényállási elemek maradéktalan megvalósulására kétséget kizáró következtetés nem vonható. Az I.r. és II.r. vádlott terhére jogtalan hátrányokozás, vagy jogtalan előnyszerzés nem állapítható meg, és nem is igazolható. Amennyiben valótlan indokkal állították meg **tanú3**-t, akkor ezen túlmutató további cselekménynek kellett volna történnie, hogy a bűncselekmény megvalósulása tekintetében következtetést lehessen levonni. Valójában nem történt olyan jogtalan magatartás, ami bármely bűncselekményt érintene, hiszen folytathatta útját a vezető. Akár jogtalan is lehetett a megállítása, de a célzat, mint törvényi tényállási elem hiányzik. Az, hogy az ügyészség álláspontja szerint valótlan indokkal állították meg a gépjárművezetőt, önmagában jogtalan hátrányokozásnak nem tekinthető **tanú3** mindennemű hátrány (sérelem) nélkül eltávozhatott, az I.r. és II.r. vádlottak pedig előnyhöz nem jutottak adott esetben.

Ezért az ítélet táblája I.r. és II.r. vádlottat 1 rb, a Btk. 225.§-ában meghatározott társtettesként elkövetett hivatali visszaélés büntetnének vádja alól - bűncselekmény hiányában - a Be. 6.§ (3) bekezdés a./ pont, 331.§ (1), (3) bekezdésére figyelemmel felmentette (1. tényállási pont).

Az I.r. és II.r. vádlott részfelmentése miatt másodfokon új büntetés kiszabása vált szükségessé.

Az elsőfokú bíróság a büntetéskiszabási tényezőket feltárta. A vádlottak rendőr foglalkozása nem hat súlyosítólag, hiszen hivatalos személy követheti el a cselekményt. Büntetett előéletüket - az erkölcsi bizonyítvány és a csatolt irat alapján - az ítélet táblája kisebb súllyal vette figyelembe, így lehetőséget látott a Btk. 87.§ (2) bekezdés e./ pont - enyhítő szakasz - alkalmazására. Enyhítő körülmény az I.r. vádlottnál a felbújtói minősége, de ez az eset körülményeit mérlegelve nem adott okot a két vádlott büntetése közti különbségtételre. Ezért I.r. és II.r. vádlottal szemben a Btk. 51.§ (1), (2) bekezdése szerint pénzbüntetést szabott ki a másodfokú bíróság. A napi tételek száma a cselekmény tárgyi súlyához igazodik a büntetéskiszabási elveknek megfelelően, míg a napi tétel összegénél a vádlottak - elsőfokú ítéletben rögzített - vagyoni, jövedelmi viszonyait vette alapul az ítélet táblája. A pénzbüntetés átváltoztatásáról a Btk. 52.§ alapján határozott.

Az ítélet egyéb rendelkezései helyénvalók, ezért az ítélet táblája a megyei bíróság ítéletét I.r. és II.r. vádlott vonatkozásában - a rendelkező részben írtak szerint - részben megváltoztatta a Be. 372.§ (1) bekezdése alapján, míg egyebekben a Be. 371.§ (1) bekezdése értelmében helybenhagyta.

Az ítélőtábla ítélete ellen - az I.r. és II.r. vádlottak ellen 1 rb társtettesként elkövetett hivatali visszaélés büntette miatt emelt vád alóli felmentő rendelkezése tekintetében - a Be. 386.§ (1) bekezdés a./ pontja alapján van helye fellebbezésnek a harmadfokon eljáró Legfelsőbb Bírósághoz.

G y ő r , 2009. május 28. napján

Dr. Nagy Zoltán sk.. Csák Csilla sk. . Miklós Mária sk.
a tanács elnöke a tanács tagja, előadó a tanács tagja

A kiadmány hitelül:

Kiadó: